

คู่มือการจัดการเลือกตั้ง

เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิการเลือกตั้งของคนไทยทุกคน

โดย

คณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งประเทศไทย
Election Commission of Thailand

ร่วมกับ

มูลนิธิ ANFREL และ IDEaR Unit

ร่างคู่มือฉบับนี้ใช้สำหรับเวทีรับฟังความคิดเห็นเรื่องการบริหารคู่มือการจัดการเลือกตั้ง
วันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 เวลา 9.00 – 12.00น. ณ โรงแรมเซนทรา แจ้งวัฒนะ

คำนำ

ด้วยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2560 มาตรา 69 บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจจัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับลงคะแนนเลือกตั้งของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษในที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งปกติในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควรอาจกำหนดให้มีที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ เป็นกรณีพิเศษตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคนพิการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงได้จัดประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็นจากคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และจากตัวแทนองค์กรคนพิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ เพื่อนำความเห็นไปกำหนดแนวทางพิจารณาการกำหนดสถานที่เป็นที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งให้ผู้เข้ารับการประชุมใช้ประกอบเป็นแนวทางในการแสดงความคิดเห็นในครั้งนี้

คณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งประเทศไทย

สารบัญ

1	ชื่อคู่มือ
2	คำนำ
3	สารบัญ
4	ส่วนที่ 1 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิทางการเมืองของคนพิการ
5	1.1 นิยามคนพิการ สาเหตุความพิการ และ ประเภทความพิการ
6	1.2 มารยาทพื้นฐานเมื่อต้องปฏิสัมพันธ์กับคนพิการ
7	1.3 นิยามการเมือง/ นิยามการมีส่วนร่วมทางการเมือง/ นิยามการเลือกตั้ง
8	1.4 บทบาทของ กกต. บนแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ
9	1.5 บทบาทของ กกต. บนแนวคิด Inclusive Society และ Barriers Free
10	1.6 บทบาทของ กกต. บนแนวคิด UD, AT , Reasonable Accomodation
11	ส่วนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิการเลือกตั้งในแต่ละระยะ
12	2.1 แบบประเมินระยะก่อนการเลือกตั้ง
12	2.1.1 การส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลบนสื่อกระแสหลัก
12	2.1.2 การส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลสำคัญบนเว็บไซต์ กกต.
12	2.1.3 การเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่
12	2.1.4 การเตรียมความพร้อมของ กกต. ระดับจังหวัด
12	2.1.5 การเลือกตั้งจำลอง (Mock Election)
13	2.1.6 หน่วยเลือกตั้งพิเศษหรือหน่วยเลือกตั้งเคลื่อนที่
13	2.1.7 ระบบขนส่งมวลชนของท้องถิ่นสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
13	2.1.8 กลไกการสำรวจสถิติผู้มาใช้สิทธิที่มีความพิการและผู้สูงอายุ
13	2.1.9 การสังเกตการณ์การเลือกตั้งร่วมกับ กกต.
13	2.2 แบบประเมินระยะเลือกตั้งล่วงหน้าและเลือกตั้งทั่วไป
13	2.2.1 ระบบขนส่งมวลชนของหน่วยราชการสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ
14	2.2.2 การคัดเลือก/ การปรับสภาพแวดล้อมนอกหน่วยเลือกตั้ง
14	2.2.3 การคัดเลือก/ การปรับสภาพแวดล้อมในหน่วยเลือกตั้ง
14	2.2.4 การจัดเตรียมอุปกรณ์และเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก
14	2.2.5 การบริการเฉพาะบุคคลของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง
15	2.2.6 การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสิทธิการเลือกตั้ง
16	2.3 แบบประเมินระยะการรายงานผลหลังเลือกตั้ง
16	2.3.1 รายงานสถิติการสังเกตการณ์การเลือกตั้งโดยประชาชน
16	2.3.2 รายงานสถิติผู้มาใช้สิทธิที่มีความพิการ

ส่วนที่ 1 :

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิทางการเมืองของคนพิการ

เพื่อให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้มีความเข้าใจพื้นฐานในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ บนแนวทางฐานสิทธิ (Right Based Approach) และได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิทางการเมืองของคนทุกกลุ่มโดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุจากความพิการ

1.1 นียามคนพิการ สาเหตุความพิการ และ ประเภทความพิการ

“นียามคนพิการ”¹

“คนพิการ” หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องระยะยาวในทางกายภาพ, ทางจิตใจ, ทางสติปัญญา และ ประสาทสัมผัสการรับรู้ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ ต้องปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคต่างๆที่จำกัดการมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพเดกเช่นเดียวกับบุคคลอื่น

“สาเหตุความพิการ”²

“ความพิการ” เป็นผลอันสืบเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความบกพร่องบางประการและ อุปสรรคทางด้านทัศนคติและสภาพแวดล้อม ที่จำกัดการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพเดกเช่นเดียวกับบุคคลอื่น

ประเภทของความพิการ

ในแต่ละประเทศจะกำหนดประเภทความพิการ ไม่เหมือนกันบางประเทศอาจกำหนดถึงหลักสิบ และอาจครอบคลุมข้อบกพร่องอย่างกว้างขวางเป็นการจำแนกข้อบกพร่องเพื่อสะท้อนความต้องการเฉพาะของ ประชากร เพื่อให้การสนับสนุนส่งเสริมที่เหมาะสมต่อไป

ในประเทศไทยมีการกำหนดประเภทของความพิการแตกต่างกันไปในแต่ละกระทรวง ทั้งนี้ทั้งนั้นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดประเภทความพิการไว้ทั้งสิ้น 7 ประเภทความพิการดังนี้³

- 1.ทางการมองเห็น
- 2.ทางการได้ยินและการสื่อความหมาย
- 3.ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
- 4.ทางจิตใจหรือพฤติกรรม
- 5.ทางสติปัญญา
- 6.ทางการเรียนรู้
- 7.ทางออทิสติก

¹ Article 1 Purpose, Convention on the Rights of Persons with Disabilities

² Preamble (e), Convention on the Rights of Persons with Disabilities

³ ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2555

1.2 มารยาทพื้นฐานเมื่อต้องปฏิสัมพันธ์กับคนพิการ

ไม่ควรทำ	ควรทำ
ยืนสนทนากับผู้ใช้รถเข็นเป็นเวลานาน	นั่งในระดับเดียวกับผู้ใช้รถเข็นหากสนทนนานๆ
ถ่ายภาพลงสื่อออนไลน์โดยไม่ได้ขออนุญาต	ขออนุญาตทุกคนก่อนที่จะถ่ายรูปใครก็ตาม
ให้ความช่วยเหลือคนพิการโดยไม่ถามก่อน	ถามความต้องการก่อนให้ความช่วยเหลือทุกครั้ง
เหมารวมว่าทุกความพิการมีความต้องการในการเข้าถึงสถานที่และสภาพแวดล้อมรูปแบบเดียวกัน	สอบถามความสะดวกในการเข้าถึงสถานที่ต่างๆ ของคนพิการแต่ละคนก่อนกำหนดสถานที่นัดหมาย
รับถามคำถาม และคาดคะเนคำตอบอย่างเร่งรัด หรือเปลี่ยนคำถามทันทีเมื่อเห็นว่าใช้เวลาคิดนาน	ส่งคำถามล่วงหน้า, ให้อุคคำถามระหว่างตอบ และ ใ้เวลาตอบนานๆ, ถามความสะดวกใจที่จะตอบ
ถามเรื่องคนพิการกับผู้ดูแลหรือเพื่อนที่มาด้วยกัน	ถามเรื่องคนพิการกับคนพิการเองโดยตรง
เพิกเฉยต่อสิ่งที่คนพิการพูด ละเลยต่อข้อเสนอของคนพิการ เพราะการออกเสียงที่ไม่ชัดเจน, พังยาก	ถามซ้ำ หรือขอให้ตอบอีกครั้ง เพราะคนที่พูดไม่ชัด มักชินกับการถูกถามซ้ำ และไม่รู้สึกว่าคุณกคคคคค
ชักเรื่องส่วนตัว และเรื่องที่อ่อนไหวต่อความรู้สึก โดยไม่มีการทักทายหรือสร้างความคุ้นเคยใดๆ	รักษามารยาทพื้นฐานที่ใช้ในการปฏิบัติต่อผู้อื่นไม่ว่าคนพิการจะอยู่ในฐานะญาติ, ผู้รับบริการ, ลูกจ้างของท่ารถ หรือ เพื่อนร่วมงานก็ตาม
พูดเสียงตะคอกดังๆใส่คนพิการ หรือผู้สูงอายุที่เข้าใจว่าไม่ได้ยิน หรือหูตึง	ต้องค้นหาหรือสอบถามวิธีสื่อสารกับคนพิการคนนั้นๆเป็นพิเศษเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด เช่น หูด้านไหนใช้งานได้ดีกว่า หรือต้องการล่ามหรือไม่ ถ้าคู่สนทนาต้องการอ่านปาก คู่สนทนาก็จำเป็นที่จะต้องมองตรง พูดชัด ด้วยจังหวะปกติ และไม่ยกมือขึ้นมาปิดบังใบหน้า
ทำเหมือนคนสายตาเลือนรางหรือคนตาบอดไม่รู้ว่าคุณมองอะไรอยู่	หากสนทนากับคนสายตาเลือนรางหรือตาบอด บอกตัวเองเสมอว่าให้ทำเหมือนๆ กับคุณปฏิบัติต่อคนอื่น และสบตา
เรียกคนพิการด้วยคำว่า ไ้้, บอด, บ้า, ง่อย, เป้, ด้วน, ปัญญาอ่อน, พี่ที่ใช้รถเข็น ฯลฯ	สอบถามชื่อและเรียกชื่อของคนพิการโดยตรง

1.3 นิยามการเมือง นิยามการมีส่วนร่วมทางการเมือง และนิยามการเลือกตั้ง

นิยามการเมือง⁴

การเมือง (Politics) คือ กระบวนการ และ วิธีการที่จะนำไปสู่การสร้างการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่ม

นิยามการมีส่วนร่วมทางการเมือง⁵

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) คือ กระบวนการหรือวิธีการใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้น โดยความเต็มใจของผู้กระทำที่หวังผลต่อการกำหนดทิศทางทางการเมืองของกลุ่ม / องค์กร / ประเทศ

นิยามการเลือกตั้ง⁶

การเลือกตั้ง (Election) คือ กระบวนการ และวิธีการอย่างเป็นทางการในการสร้างการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่ม โดยวิธีการที่ประชากรในกลุ่มเป็นผู้เลือกตัวแทนที่จะมาเป็นผู้จัดการทรัพยากรของกลุ่ม

หากพิจารณา **การเมือง** ระดับประเทศ นั่นคือการพิจารณากระบวนการตัดสินใจของประชากรที่ถูกนับเป็นสมาชิกในประเทศนั้น ๆ นั่นเอง ซึ่งกระบวนการกำหนดทิศทางของประเทศย่อมสะท้อนให้เห็นความเป็นสมาชิกภาพ และสถานะความเป็นพลเมือง **การมีส่วนร่วมทางการเมือง** ของพลเมืองในประเทศย่อมแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลและแรงขับเคลื่อนของพลเมืองผู้นั้นในการกำหนดทิศทางของสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อทิศทางที่ส่งผลต่อประโยชน์ที่คนนั้น ๆ จะได้รับซึ่งผลประโยชน์ดังกล่าวอาจหมายถึง คุณภาพชีวิต ค่าแรงขั้นต่ำ การเข้าถึงทรัพยากร ฯลฯ ดังนั้นแล้ว **การเลือกตั้ง** ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นสันตวิธี ถูกต้องตามกฎหมายและผู้มีสิทธิทุกคนต่างมีหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงเท่าเทียมกันโดยไม่จำกัดที่ฐานะ ชาติพันธุ์ เพศ หรือ ความพิการ กระบวนการเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความเป็นสมาชิกภาพของประชากรในสังคม การเข้าไม่ถึงสิทธิในการเลือกตั้ง ย่อมสะท้อนให้เห็นโอกาสในการเข้าไม่ถึงทรัพยากรสาธารณะในสังคมด้วย

ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในคู่มือฉบับนี้จึงเป็นไปเพื่อยืนยันว่าคนไทยล้วนถูกนับเป็นสมาชิกในสังคมที่มีคุณค่าและมีศักดิ์ศรีอย่างเท่าเทียมเช่นพลเมืองที่ไม่มีความพิการ

⁴ ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2517. ความคิดอิสระ : รวมบทความทางการเมืองระหว่างปี 2511-2516. กรุงเทพฯ: พิชเนต ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2535. รัฐ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. 2539. การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: วัชรินทร์การพิมพ์
Eulau, Heinz. 1963. The Behavioral Persuasion in Politics. New York: Random House
Pennock, Roland J., and Smith, David G. 1964. Political Science. New York: McMillan

⁵ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2554. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 9

⁶ Arrow, Kenneth J. 1963. Social Choice and Individual Values. 2nd ed. New Haven, CT: Yale University Press.
Benoit, Jean-Pierre and Lewis A. Kornhauser. 1994. "Social Choice in a Representative Democracy." American Political Science Review 88.1: 185-192.

1.4 บทบาทของ กต. บนแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ

เนื่องจากความพิการมีหลากหลายประเภท แนวทางการทำความเข้าใจในความแตกต่างหลากหลายนั้น ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อรับมือกับความพิการ แนวทางต่างๆ เหล่านี้มีประโยชน์ในการอธิบายทัศนคติของสังคมที่มีต่อความพิการ ซึ่งมีคำอธิบายสั้น ๆ ของแต่ละแนวทางดังนี้⁷

แนวทางการทำการกุศล (Charity Approach)

เมื่อถูกสันนิษฐานว่าเป็นคนพิการที่ไม่สามารถมีส่วนร่วมในสังคม และต้องการความช่วยเหลือ คนพิการจะถูกมองว่าน่าสงสาร เน้นไปที่การทำบุญทำทานหรือการสงเคราะห์ ไม่มีการส่งเสริมคนพิการในระยะยาว

แนวทางการแพทย์ (Medical Approach)

เมื่อคนพิการถูกปฏิบัติราวกับว่าความพิการของพวกเขาเป็นสาเหตุของอุปสรรคทั้งหมด ในรูปแบบนี้ คนพิการจะถูกสนับสนุนให้ปรับตัวเข้าหาสภาพแวดล้อมก่อนวิธีการอื่น ๆ โดยสภาพแวดล้อมมิได้มีสถานะเป็นอุปสรรค

แนวทางการสังคม (Social Approach)

เมื่อความพิการถูกกำหนดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อม จากอารัมภบทในอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ กล่าวว่า “ ความพิการ ” เป็นผลอันสืบเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความบกพร่องบางประการและ อุปสรรคทางด้านทัศนคติและสภาพแวดล้อม ที่จำกัดการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับบุคคลอื่น

แนวทางฐานสิทธิ (Rights -Based Approach)

แนวทางนี้จะเปลี่ยนการพึ่งพิงผู้อื่นไปสู่การเพิ่มอำนาจการตัดสินใจ ในการกำหนดทิศทางของคุณภาพชีวิตของตนเอง ทำให้คนพิการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานเช่นพลเมืองคนอื่น ๆ และรัฐบาลควรจะมีพันธกิจ รับผิดชอบ และปกป้องสิทธินั้นตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องสิทธิคนพิการ (CRPD)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการถึงที่คณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะถูกกล่าวถึงในคู่มือฉบับนี้ตั้งอยู่บน
แนวทางการสังคมและแนวทางฐานสิทธิ ซึ่งเป็นหลักการที่ กต. ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

⁷ IFES and NDI (2014) การเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกัน: การรวบรวมคนพิการในการเลือกตั้งและกระบวนการทางการเมือง หน้า 15

1.5 บทบาทของ กกต. บนแนวคิด สังคมที่ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม

สังคมที่ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม⁸ **Inclusive Society** คือแนวคิดที่มุ่งสร้างสรรค์สังคมที่นับรวมสมาชิกของทุกคนในสังคมให้สามารถอยู่ร่วมกัน โดยปราศจากการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการกีดกันทางสังคม โดยรวมถึงคนพิการที่จะมีสถานะเป็นสมาชิกในสังคมที่เท่าเทียม ปราศจากอุปสรรค (Barriers Free) 4 ด้าน ดังนี้

1. อุปสรรคด้านระเบียบ / ข้อกำหนด (Legal Barriers)

- รัฐธรรมนูญ/ พระราชบัญญัติ หรือระเบียบคำสั่งที่จำกัดสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการตัดสินใจ หรือเข้าถึงทรัพยากรของคนบางกลุ่ม

2. อุปสรรคด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational Barriers)

- อุตสาหกรรมสื่อและการศึกษาที่ไม่คำนึงถึงความหลากหลายของประชากร และไม่ส่งเสริมให้คนทุกกลุ่มเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียม

3. อุปสรรคด้านทัศนคติ ความเชื่อ และวัฒนธรรม (Attitudinal Barriers)

- ระบบคุณค่าที่สังคมหล่อหลอมผ่านเงื่อนไขและกลไกต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับร่วมกัน แต่กลับลดทอนคุณค่าและนำไปสู่การเลือกปฏิบัติต่อคนบางกลุ่ม

4. อุปสรรคทางกายภาพ (Physical Barriers)

- การออกแบบบริการ และสาธารณูปโภคที่ไม่คำนึงถึงความหลากหลายของสมาชิกในสังคม โดยจำกัดมิให้คนบางกลุ่มสามารถเข้าถึงได้

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งประเทศไทยที่ผ่านมา มีบทบาทในการปลดปล่อยอุปสรรค (Barriers Free) ทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็น พรบ. ว่าด้วยการลงคะแนนเสียงประชามติที่เอื้อกับการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความพิการ การจัดหน่วยเลือกตั้งที่เอื้อต่อการเข้าถึงสิทธิของคนทุกกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนทั้งที่มีความพิการและไม่มีความพิการได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ต่อกันในพื้นที่สาธารณะได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

แต่ทว่าสาเหตุของอุปสรรคบางประการที่จำกัดการเข้าถึงสิทธิการเลือกตั้งของคนพิการอาจเกิดจากหน่วยงานอื่นๆนอกเหนือจากกกต. เช่น ด้านระบบขนส่งมวลชน หรือ การกีดกันของครอบครัวเอง ดังนั้นการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิการเลือกตั้งจึงมิใช่ภารกิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น

⁸ คำแปล Inclusive Society โดย สมชัย ศรีสุทธิยากร

1.6 บทบาทของ กทต. บนแนวคิด UD / AT / RA

Universal Design คือ การออกแบบเพื่อทุกคน ซึ่งมีหมายความถึงหลักการในการออกแบบกระบวนการ, ผลิตภัณฑ์, อาคาร, พื้นที่สาธารณะ, สภาพแวดล้อมที่คนทุกคนสามารถใช้สอยร่วมกันได้อย่างแท้จริง

แนวคิดดังกล่าวถือกำเนิดขึ้นเพื่อส่งเสริมแนวคิด Inclusive Society เนื่องจากเป็นการสลายอุปสรรคทางกายภาพ (Physical Barriers Free) ซึ่งจะทำให้สมาชิกในสังคมมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์ต่อกันด้วยสถานะที่ทัดเทียมกัน ปราศจากการเลือกปฏิบัติจากออกแบบที่ทำให้บางคนใช้สอยไม่ได้ โดยแนวคิดนี้เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดเนื่องจากไม่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้อีกกับคนพิการในภายหลัง และไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการฟ้องร้องและเรียกร้องค่าชดเชยจากการเลือกปฏิบัติตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในภายหลัง ซึ่งทำให้ประเทศชาติสูญเสียทรัพยากรและประชาชนเสียโอกาสไประหว่างกระบวนการฟ้องร้องโดยใช้เหตุ

Assistive Technology คือ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงอุปกรณ์ที่ได้รับการปรับหรือพัฒนาสำหรับคนพิการเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้ (Independent Living)

ทั้งนี้ Assistive Technology มักนิยมเรียกชื่อย่อว่า “AT” ในที่นี้เป็นศัพท์เฉพาะทางที่ใช้เรียกกลุ่มอุปกรณ์สำหรับการสนับสนุนคนพิการโดยเฉพาะ อาจเป็นเทคโนโลยีขั้นต่ำ เช่น บัตรทาบอักษรเบรลล์ที่ทำจากกระดาษแข็งตัดเป็นช่องให้คนพิการทางสายตาทาบกลางคานะแนได้ตรงช่อง โดยไม่ล้นออกจากกรอบจนทำให้บัตรเลือกตั้งกลายเป็นบัตรเสีย หรืออาจเป็นเทคโนโลยีขั้นสูงก็ได้ เช่น การส่งการโทรศัพท์ด้วยระบบเสียงผ่านแอปพลิเคชันในโทรศัพท์ แต่ที่ว่า AT กลับใช้ได้เฉพาะบุคคล แม้แต่คนที่มีความพิการประเภทเดียวกันอาจมีความต้องการใช้ในระดับที่ไม่เท่ากัน ดังนั้นการจัดบริการ AT ที่เหมาะสมจะต้องมีกระบวนการคิดสรรและทดลองใช้โดยผู้ใช้สอยเองเป็นหลัก

Reasonable Accommodation คือ การอำนวยความสะดวกที่สมเหตุสมผล ซึ่งหมายถึงการให้ความช่วยเหลือระหว่างบุคคลต่อบุคคลตามที่คนพิการร้องขอ และเท่าที่จำเป็นและส่งเสริมให้ใช้ศักยภาพสูงสุดของคนพิการ

จากแนวคิดนี้ หากเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยต้องให้ความช่วยเหลือในการกาบัตรลงคะแนนแทนคนพิการ หรือหย่อนบัตรแทน หรือช่วยเงินรถเข็นออกจากหน่วย เจ้าหน้าที่ควรสอบถามความต้องการในการรับความช่วยเหลือของก่อนเสมอ เพื่อไม่เป็นการลดทอนศักยภาพในการพึ่งพาตนเองของคนพิการและผู้สูงอายุ

ภารกิจของ กทต. ในคู่มือฉบับนี้จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวคิดดังกล่าวทั้ง 3 แนวคิดเพื่อส่งผลให้เกิดการเลือกตั้งที่ทุกคนเข้าถึงได้โดยลดอุปสรรคทางกายภาพและอุปสรรคทัศนคติของเจ้าหน้าที่ กทต. สนับสนุนส่งเสริมคนพิการตามความเหมาะสม ให้ได้ใช้ศักยภาพสูงสุดของตนเองในขั้นตอนต่างๆ

ส่วนที่ 2 :

แนวทางการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิการเลือกตั้ง

แบบประเมินที่จะนำเสนอต่อไปนี้จะใช้สำหรับเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งส่วนกลาง และ กกต.จังหวัดร่วมกับ กปน.เป็นผู้ใช้แบบประเมินในการประเมินตนเองโดยแบ่งระยะการประเมินเป็น 3 ระยะ

- 1.ก่อนเลือกตั้ง
- 2.วันเลือกตั้ง
- 3.หลังเลือกตั้ง (การรายงานผล)

ทั้งนี้ตลอดทุกระยะของการประเมินตนเองให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการสลายอุปสรรค(Barriers Free) ในการสร้างสรรค์สังคมที่ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (Inclusive Society)

2.1 แบบประเมินในระยะก่อนการเลือกตั้ง

ในระยะก่อนเลือกตั้งนั้นภารกิจหลักจะอยู่ที่กกต.กลางและกกต.จังหวัด ในส่วนของการส่งเสริมให้ผู้มีสิทธิทุกคนตระหนักในความสำคัญของการมาใช้สิทธิเลือกตั้งหรือการลงสมัครรับเลือกตั้งผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ทุกคนเข้าถึงได้ และ การฝึกอบรมโดยตรงสำหรับกลุ่มที่มีอุปสรรคต่อการเข้าถึงและเข้าใจข้อมูลข่าวสาร รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่สำหรับทักษะการให้บริการ การจัดเตรียมเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและการคัดเลือกหรือปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของทุกคน ท้ายที่สุดคือการบันทึกข้อมูลเชิงสถิติของคณพิการ เพื่อวางโครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลและกลไกการถอดบทเรียนภารกิจนี้เพื่อนำมาสู่แนวทางการปรับปรุงคุณภาพการบริการในคราวต่อไป

	2.1.1 การส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลบนสื่อกระแสหลัก	
1	มีแผนภาพในสื่อออนไลน์แสดงขั้นตอนการเลือกตั้งสำหรับผู้บกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์	
2	มีข้อมูลโดยละเอียดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และลำดับขั้นตอนโดยละเอียดในการใช้สิทธิออกเสียง	
3	มีการประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้คนพิการและครอบครัวคนพิการออกมาใช้สิทธิ	
4	สื่อวีดิทัศน์ภาษามือที่ผลิตโดย กกต. มีอัตราส่วนไม่น้อยกว่า 1 : 9 ของพื้นที่หน้าจอ	
	2.1.2 การส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลสำคัญบนเว็บไซต์ของ กกต.	
1	เว็บไซต์ของ กกต. สามารถใช้โปรแกรมประเภท Screen Reader อ่านได้	
2	เอกสารที่ กกต. เปิดให้ download สามารถใช้โปรแกรมประเภท Screen Reader อ่านได้	
3	โครงสร้างเมนูของเว็บไซต์ของ กกต. สะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการของผู้ใช้	
4	รูปภาพและมัลติมีเดียไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงข้อมูล	
5	สามารถปรับขนาดตัวอักษรและใช้สีตัวอักษรตัดกับสีของพื้นหลังได้	
	2.1.3 เนื้อหาในหลักสูตรการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ประจำหน่วย	
1	มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยในการสนับสนุนคนพิการ	
2	มีการให้แนวคิด/ ทักษะด้าน Inclusive Society และแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมบนฐานสิทธิ	
3	มีการอบรมให้รู้ถึงประเภทความพิการและแนวทางการช่วยเหลือเฉพาะบุคคลในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	
4	มีการอบรมภาษามือขั้นพื้นฐานสำหรับการสื่อสารกับผู้ใช้สิทธิ	
	2.1.4 เนื้อหาในหลักสูตรการเตรียมความพร้อมของ กกต. ระดับจังหวัด	
1	มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมของ กกต. ระดับจังหวัดในการสนับสนุนคนพิการ	
2	หัวข้อการฝึกอบรม 3 หัวข้อคือ 1.Inclusive Society 2.Accessibility 3.Rights based approach	
3	มีการอบรมให้รู้ถึงประเภทความพิการและแนวทางการช่วยเหลือเฉพาะบุคคลภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	
4	มีการให้ความรู้เรื่องการคัดเลือกสถานที่จัดหน่วยเลือกตั้งและแนวทางการปรับสภาพแวดล้อมเบื้องต้น	
5	มีการให้ความรู้เรื่องบทบาทของคนพิการในการเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าหน้าที่ประจำหน่วย	
	2.1.5 การเลือกตั้งแบบจำลอง (Mock Election)	
1	ประกาศผังการจัดหน่วยเลือกตั้งที่มีมาตรฐานผังชุดเดียวกันทั้งประเทศ	
2	มีการจัดการเลือกตั้งจำลองในโรงเรียนและสมาคมคนพิการโดยมีวัสดุอุปกรณ์และวิทยากรตามที่ร้องขอ	
	2.1.6 หน่วยเลือกตั้งพิเศษ	
1	กำหนดหลักเกณฑ์การเปิดหน่วยเลือกตั้งพิเศษ ประกาศเป็นคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง	
2	ประชาสัมพันธ์ในสื่อกระแสหลักเพื่อให้สมาคมคนพิการ / ผู้สูงอายุ ยื่นเรื่องขอเปิดหน่วยเลือกตั้งพิเศษ	

3	จัดหน่วยเลือกตั้งพิเศษให้สมาคมคนพิการ/ ผู้สูงอายุ หากยื่นชื่อขอเปิดหน่วยตั้งแต่ 40 คนขึ้นไป	
	2.1.7 ระบบขนส่งมวลชนของหน่วยราชการสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	
1	ระเบียบของ กต. เปิดช่องให้หน่วยราชการสนับสนุนการขนส่งคนพิการ/ ผู้สูงอายุ และผู้ดูแลมายังหน่วยได้	
2	มีการสำรวจผู้ที่ต้องการสนับสนุนการขนส่ง แต่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับบริการของผู้ตกสำรวจ	
3	มีการประชาสัมพันธ์บริการการขนส่งสำหรับคนพิการ/ ผู้สูงอายุ และผู้ดูแล	
	2.1.8 กลไกการสำรวจสถิติผู้มาใช้สิทธิที่มีความพิการและผู้สูงอายุ	
1	คณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผยสถิติคนพิการที่อายุถึงเกณฑ์มีสิทธิเลือกตั้ง	
2	คณะกรรมการการเลือกตั้งมีกลไกการชีวิตสถิติคนพิการที่มาใช้สิทธิ	
3	คณะกรรมการการเลือกตั้งบูรณาการข้อมูลร่วมกับกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	
	2.1.9 การมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์การเลือกตั้งร่วมกับ กต.	
1	จัดทำแอปพลิเคชันสำหรับการสังเกตการณ์การเลือกตั้งที่เป็นไปตามมาตรฐาน Web Accesibility	
2	คนพิการมีส่วนร่วมในการเป็นกปน.หรืออาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งอัตราส่วน 1 : 30,000	
3	ประชาสัมพันธ์ในสื่อกระแสหลักให้คนพิการเข้าร่วมเป็นกปน.หรืออาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้ง	

2.2 แบบประเมินในระยะเลือกตั้งล่วงหน้า และเลือกตั้งทั่วไป

ในวันเลือกตั้งภารกิจหลักจะอยู่ที่กรรมการประจำหน่วยซึ่งมีหน้าที่ให้บริการและต้องปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยให้จัดระบบความคิดในระยะนี้โดยประเมินตั้งแต่ต้นทางจนกระทั่งปลายทางของการมาใช้สิทธิเลือกตั้ง กล่าวคือให้นักถึงแผนภาพลำดับการมาใช้สิทธิจากการเดินทางจากบ้านถึงวันที่หย่อนบัตรเลือกตั้ง และหน่วยเลือกตั้งกลับไปที่บ้านว่าคนพิการแต่ละคนแต่ละประเภทความพิการจะต้องเผชิญกับอุปสรรคใดบ้าง

	2.2.1 ระบบขนส่งมวลชนของหน่วยราชการสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	
1	มีการสำรวจความต้องการบริการขนส่งสำหรับคนพิการ/ ผู้สูงอายุ และผู้ดูแล เฉพาะวันที่มีการเลือกตั้ง	
2	มีการจัดบริการขนส่งจากหน่วยราชการในกรณีที่มีการร้องขอจากคนพิการ	
3	มีระบบขนส่งมวลชนราคาถูกที่เอื้อต่อการเดินทางมายังบริเวณหน่วยเลือกตั้งด้วยตนเองได้โดยสะดวก	
	2.2.2 การคัดเลือกหรือการปรับสภาพแวดล้อมด้านนอกหน่วยเลือกตั้ง	
1	มีจุดจอดรถพิเศษในรัศมี 20 เมตรจากหน่วย และมีป้ายกำกับจุดจอดสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	
2	มีป้ายลูกศรกำกับทิศทางในการเดินทางจากจุดจอดรถมายังหน่วยเลือกตั้ง โดยมีภาพหย่อนบัตรประกอบ	
3	พื้นผิวเส้นทางจากจุดจอดรถถึงหน่วยฯ ราบเรียบไม่ขรุขระ มีความกว้างมากกว่า 120 ซม. และไร้สิ่งกีดขวาง	
4	พื้นผิวเส้นทางจากจุดจอดรถถึงหน่วยเลือกตั้งหากต่างระดับกันให้มีทางลาดสำหรับคนที่ใช้รถเข็น	
5	มีภาพประกอบแสดงขั้นตอนการเลือกตั้งสำหรับคนหูหนวกที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้คล่อง	
6	มีเสียงอธิบายขั้นตอนการเลือกตั้งสำหรับคนตาบอดและสายตาสั้นที่มองไม่เห็นภาพได้	
7	มีเอกสารตรวจสอบสิทธิสำหรับคนพิการทางสายตาเป็นเอกสารเป็นเบรลล์แยกออกมาจากเอกสารทั่วไป	
8	หากหน่วยเลือกตั้งอยู่บนอาคารตั้งแต่ชั้นสองขึ้นไป ให้เลือกใช้เฉพาะอาคารที่มีลิฟท์สภาพสมบูรณ์ใช้งานได้	
9	หากหน่วยเลือกตั้งอยู่บนอาคารตั้งแต่ชั้นหนึ่งขึ้นไป ต้องมีทางลาดที่มีค่าความชัน 1 : 8	
10	หน่วยเลือกตั้งควรมิงขนาดใหญ่มากกว่าหรือเท่ากับ 40 ตารางเมตร	

	2.2.3 การคัดเลือกหรือการปรับสภาพแวดล้อมภายในหน่วยเลือกตั้ง (ตามแนวคิด Universal Design)	
1	ผังการออกแบบภายในหน่วยเลือกตั้งมีอาณาเขต 40 ตร.ม. เพื่อให้ผู้ใช้รถเข็นสามารถใช้ได้โดยสะดวก	
2	ผังการออกแบบภายในหน่วยเลือกตั้งมีทางเข้า-ออก ที่กว้างไม่น้อยกว่า 80 ซม. และไม่มีสิ่งกีดขวาง	
3	ผังการจัดวางอุปกรณ์ภายในหน่วยเลือกตั้งและขนาดของอุปกรณ์เลือกตั้งเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกหน่วย	
4	อุปกรณ์การเลือกตั้งถูกจัดวางตามตำแหน่งที่ระบุในคู่มือการจัดการเลือกตั้ง	
5	พื้นผิวภายในหน่วยเลือกตั้งราบเรียบ ไม่ขรุขระ	
	2.2.4 การจัดเตรียมอุปกรณ์ภายในหน่วยที่เอื้อต่อการใช้สอย (ตามแนวคิด Assistive Technology)	
1	มีคูหาที่มีความแข็งแรง มั่นคง ไม่ล้มพับหากมีการใช้มือค้ำยัน	
2	โต๊ะลงทะเบียน และโต๊ะวางคูหามีความมั่นคง วางอยู่บนพื้นผิวที่เสมอกัน ทำให้ไม่โยกคลอนขณะใช้มือค้ำยัน	
3	โต๊ะลงทะเบียน และโต๊ะวางคูหา มีพื้นที่ใต้โต๊ะกว้างไม่น้อยกว่า 80 ซม. ลึกมากกว่า 40 ซม. และไม่มีที่พักเท้า	
4	โต๊ะลงทะเบียน และโต๊ะวางคูหา บนโต๊ะสูงไม่เกินจากระดับพื้น 80 ซม. ใต้โต๊ะสูงเกินจากระดับพื้น 75 ซม.	
5	โต๊ะลงทะเบียน และโต๊ะวางคูหาไม่มีที่พักเท้ากีดขวางการสอดขาของล้อรถเข็น	
6	มีบัตรทาบอักษรเบรลล์ หรือช่องอักษรเบรลล์สำหรับการลงคะแนนของคนพิการทางการมองเห็น	
7	ช่องหย่อนบัตรบนหีบบัตรอยู่ในระดับ 100 ซม. จากพื้นเพื่อให้ผู้ใช้รถเข็นสามารถหย่อนบัตรด้วยตนเองได้	
	2.2.5 การบริการของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง (ตามแนวคิด Reasonable Accommodation)	
	การบริการบริเวณจุดจอดรถ	
1	มีอาสาสมัครเฉพาะในการกำกับดูแลและอำนวยความสะดวกประจำจุดจอดรถชั่วคราวสำหรับคนพิการ	
2	จุดจอดรถชั่วคราวควรมีระยะห่างของรถให้คนพิการสามารถมีพื้นที่ในการย้ายตัวขึ้น-ลงจากรถ	
3	อาสาสมัครประจำจุดจอดฯ สามารถดูแลไม่ให้มีการสวมสิทธิเข้าจุดรถในที่สำหรับคนพิการโดยคนไม่พิการ	
	การบริการระหว่างเส้นทางจากจุดจอดรถถึงหน่วยเลือกตั้ง (ทั้งขาไปและขากลับ)	
4	มีอาสาสมัครประจำจุดจอดรถให้ความช่วยเหลือคนพิการประจำเส้นทางจากจุดจอดรถมายังหน่วยฯ	
5	อาสาสมัครประจำจุดจอดรถมีทักษะในการให้บริการนำทางสำหรับคนพิการทางสายตา	
6	อาสาสมัครประจำจุดจอดรถมีทักษะในการเคลื่อนย้ายรถเข็น	
7	อาสาสมัครประจำจุดจอดรถมีทักษะในการบอกทิศทางด้วยภาษามือ	
	การบริการให้ข้อมูลข่าวสารบริเวณหน้าหน่วยเลือกตั้ง	
8	มีเจ้าหน้าที่เฉพาะสำหรับอธิบายข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นหน้าหน่วยเลือกตั้ง	
9	เจ้าหน้าที่ประจำจุดให้ข้อมูลข่าวสารหน้าหน่วยมีบทบาทบรรยายข้อมูลผู้สมัครตรงกันทุกหน่วย	
10	เจ้าหน้าที่ประจำจุดให้ข้อมูลข่าวสารไม่ให้ข้อมูลผู้สมัครนอกเหนือจากบทบรรยายที่กำหนดไว้	
11	เจ้าหน้าที่ประจำจุดให้ข้อมูลข่าวสารมีเอกสารชุดคำถาม- คำตอบ จากกกต. กลางที่ใช้ตอบตรงกันทุกหน่วย	
12	เจ้าหน้าที่ประจำจุดให้ข้อมูลข่าวสารไม่มีการตอบคำถามนอกเหนือจากชุดคำตอบที่ถูกกำหนดไว้จาก กกต.	
	การบริการตรวจสอบสิทธิของผู้มาใช้สิทธิ	
13	มีอาสาสมัครเฉพาะสำหรับอำนวยความสะดวก ณ จุดตรวจสอบสิทธิ	
14	อาสาสมัครประจำจุดตรวจสอบสิทธิสามารถจัดแจงให้คนพิการทางสายตาตรวจสอบสิทธิในเอกสารเบรลล์	
15	อาสาสมัครประจำจุดตรวจสอบสิทธิสามารถตรวจสอบสิทธิให้กับคนที่อุปสรรคทางการมองเห็น	
16	มีเก้าอี้ที่มีความมั่นคงและมีพนักพิง สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุสำหรับนั่งรอจนกว่าจะถึงคิว	
	การบริการบริเวณจุดลงทะเบียน	
17	เจ้าหน้าที่ประจำจุดลงทะเบียนมีการขออนุญาตพิมพ์ลายนิ้วมือก่อนนำมือไปประทับบนแป้นพิมพ์หมึก	

18	เจ้าหน้าที่ประจำจุดลงทะเบียนมีการอธิบายขั้นตอนการกาบัตรและวิธีการพบบัตรอย่างช้า ๆ	
19	เจ้าหน้าที่ประจำจุดลงทะเบียนมีการอธิบายขั้นตอนใหม่ด้วยท่าทีที่เป็นมิตร หากมีการร้องขอให้อธิบายซ้ำ	
	การบริการบริเวณคูหาเลือกตั้ง	
20	มีจุดนั่งพักก่อนเข้าคูหาที่โล่งกว้าง อากาศปลอดโปร่ง	
21	อนุญาตให้ผู้ช่วย ผู้ดูแล ผู้ติดตาม หรือ กปน. เป็นผู้กาบัตรและหย่อนบัตรแทนหากคนพิการร้องขอ	
	2.2.6 การถอดบทเรียนเพื่อการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิทางการเมืองของทุกคน	
1	มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำจังหวัดในการเก็บข้อมูลการกิจนี้	
2	มีผลการถอดบทเรียนจาก “ผู้มาใช้สิทธิ” ที่มีความพิการจากทั่วประเทศถึงเงื่อนไขในการมาใช้สิทธิ	
4	มีผลการถอดบทเรียนจาก “ผู้มาใช้สิทธิ” เรื่องอุปสรรคในการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของกกต.	
5	มีผลการถอดบทเรียนจาก “เจ้าหน้าที่ประจำหน่วย” ที่ให้บริการคนพิการ เรื่องอุปสรรคในการให้บริการ	

2.3 ระยะเวลาหลังการเลือกตั้ง (การรายงานผล)

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ข้อ 1.1 ถึงข้อ 1.5 ได้แสดงให้เห็นแล้วว่ากระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนพิการมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของคนพิการมากเพียงใดและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนพิการเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในหลายระดับ ทั้งในทางนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

ดังนั้นการรายงานผลการเข้าถึงสิทธิทางการเมืองจะไม่มีประโยชน์ใด ๆ หากเป็นเพียงการเปิดเผยสถิติการมาใช้สิทธิของคนพิการเพียงเท่านั้น แต่เป็นโอกาสในการรวบรวมเสียงสะท้อนถึงอุปสรรคทั้ง 4 ด้านที่คนพิการต้องเผชิญนำมาสื่อสารให้สาธารณชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ กระตุ้นให้หน่วยงานในท้องถิ่นต่าง ๆ รับรู้ถึงอุปสรรคในการดำรงชีวิตของคนพิการ อันเป็นสาเหตุหลักของการเข้าไม่ถึงสิทธิการเลือกตั้งของคนพิการ

	รายงานการสังเกตการณ์การเลือกตั้งโดยประชาชน	
1	แสดงจำนวนหน่วยราชการที่มีบทบาทในการส่งเสริมการงานส่งคนพิการ ผู้สูงอายุและผู้ดูแล	
2	แสดงจำนวนการรายงานการสังเกตการณ์ของคนพิการที่รายงานผ่านแอปพลิเคชันและช่องทางอื่น	
3	แสดงข้อมูลเชิงคุณภาพถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงการเลือกตั้ง	
4	แสดงจำนวนการรายงานของคนพิการที่ได้รับการตรวจสอบ และไม่ได้รับการตรวจสอบ	
5	แสดงผลการตรวจสอบจากรายงานของประชาชนทางเว็บไซต์ และมีการแถลงผ่านสื่อสาธารณะประกอบภาษามือ	
6	มีวิธีทัศนัยการรายงานผลที่เป็นภาษามือที่จัดทำโดยคนหูหนวกเอง	
7	เอกสารรายงานผลการสังเกตการณ์สามารถสืบค้นและบันทึกได้จากเว็บไซต์ของกกต.	
8	เอกสารรายงานผลการสังเกตการณ์ที่ได้จากเว็บไซต์สามารถอ่านด้วยโปรแกรมประเภท Screen Reader	
9	Website ของกกต.เป็นไปตามมาตรฐาน Web Accessibility	
	รายงานสถิติผู้มาใช้สิทธิที่มีความพิการ	
1	แสดงจำนวนคนพิการผู้มีสิทธิออกเสียงที่ใช้สิทธิที่มีความพิการ	
2	แสดงข้อมูลเชิงคุณภาพถึงปัจจัยการมาใช้สิทธิ และการไม่มาใช้สิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความพิการ	
3	แสดงข้อมูลเชิงคุณภาพถึงคุณภาพในการบริการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการประจำหน่วย	
4	มีวิธีทัศนัยการรายงานผลเป็นภาษามือที่จัดทำโดยคนหูหนวกเอง	
5	เอกสารรายงานผลการสังเกตการณ์สามารถสืบค้นและบันทึกได้จากเว็บไซต์ของกกต.	
6	เอกสารรายงานผลการสังเกตการณ์ที่ได้จากเว็บไซต์สามารถอ่านด้วยโปรแกรมประเภท Screen Reader	
7	Website ของกกต.เป็นไปตามมาตรฐาน Web Accessibility	

